ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

(ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਸ਼ਾਖਾ)

ਵੱਲ

ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ/ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਿਕਾ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ,

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ/ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ।

ਨੰਬਰ: (E 95810) ਪਸਸਬ-ਐਫੀ.2025 / 1969 ਮਿਤੀ: 01/04/25

ਵਿਸ਼ਾ: Implementation of the Section 12 (1) (C) of Right to Education Act 2009 in the State of Punjab.

ਹਵਾਲਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਿੱਖਿਆ-7 ਸ਼ਾਖਾ) ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ: SED-EDU 701016/2023-4EDU7 1/1060127/2025 ਮਿਤੀ 21-03-2025 ਸਬੰਧੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ), ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (1) (c) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜ ਕੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

"Accordingly all private unaided recognized schools satisfying the criteria laid down in sub clause (iv) of clause (n) of section 2 of the Right to Education Act 2009 are required to reserve 25% of seats in Class I, to be filled exclusively by children belonging to weaker sections and disadvantaged living in the neighborhood of the School to provide free and compulsory education"

ਉਕਤ ਸਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

Harmandeep
01.4.25

ਸੁਪਰਡੰਟ (ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ)

ਵਾ: ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ।

ਦਫਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ), ਪੰਜਾਬ
6ਵੀਂ ਮੰਜਿਲ, ਈ-ਬਲਾਕ, ਫ਼ੇਜ਼-8, ਸਅਸ ਨਗਰ। (ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਖਾ)
email: dpiee.service@punjabeducation.gov.in

Most Urgent/date bound

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਐਸਿ/ਸੈਸਿ),
ਸਮੂਹ ਉਪ-ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਐਸਿ/ਸੈਸਿ),
ਸਮੂਹ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ,
ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ/ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ,
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ।

ਮੀਮੋ ਨੰ; ਈ-833134/2025/ 106
ਮਿਤੀ; ਸਅਸ ਨਗਰ; 24.03.2025

ਵਿਸ਼ਾ: **Implementation of the Section 12 (1) (C) of Right to Education Act, 2009 in the State of Punjab.**

ਹਵਾਲਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਿੱਖਿਆ-7 ਸ਼ਾਖਾ) ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ; SED-EDU 701016/2023-4EDU7 I/1060127/2025 ਮਿਤੀ 21/03/2025 ਸਬੰਧੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਅਧੀਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਿੱਖਿਆ-7 ਸ਼ਾਖਾ) ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (1) (c) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜ ਕੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

2. ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮ ਅਗੇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਨੱਥੀ; ਉਕਤ ਅਨੁਸਾਰ।

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ.
ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ), ਪੰਜਾਬ

ਪਿੱਠ ਅੰਕਣ ਨੰ; 123
ਮਿਤੀ:

ਉਤਾਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

1. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਮਾਨਯੋਗ ਸਕੱਤਰ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ।
2. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ।
3. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੈਕੰਡਰੀ), ਪੰਜਾਬ।
4. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਕੂਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ), ਪੰਜਾਬ।
5. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ., ਪੰਜਾਬ।
6. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਸਅਸ ਨਗਰ।
7. ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ।
8. ਰਜਿਸਟ੍ਰਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
9. ਸੁਪਰਡੰਟ, ਸਿੱਖਿਆ-7 ਸ਼ਾਖਾ, ਪੰਜਾਬ।
10. ਮਹਾਂਲੇਖਾਕਾਰ (ਵਿੱਤ ਤੇ ਲੇਖਾ), ਪੰਜਾਬ।
11. ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਖ਼ਜਾਨਾ ਅਫ਼ਸਰ, ਪੰਜਾਬ।
12. ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼।

24/3/2025
ਸੁਪਰਡੰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਖਾ

SED-E0070I0/6/2023-4E0O7

I/1060127/2025

Government of Punjab
Department of School Education
Education Branch 7

To

1. Director School Education (Elementary)
   SAS Nagar.
2. All District Education Officers (Elementary)

Dated, Chandigarh: 21.03.2025

Subject: - Implementation of the Section 12 (1)(c) of Right to Education Act, 2009 in the State of Punjab.

***

Please refer to the subject cited above.

2. Attention is drawn to directions of the Hon'ble Punjab and Haryana High Court in Civil Writ Petition – Public Interest Litigation No. 285 of 2024 – K.S. Raju Legal Trust vs State of Punjab and others dated 19.02.2025. The operative part of the order is as under:-

"The petitioner represented by Sh. Jagmohan Singh Raju, contends that the restrictions placed by Rule 7(4) of Punjab RTE Rules, 2011 is abhorrence to and virtually nullifies the concept of Right to Education especially extended constitutionally to children belonging to weaker sections and disadvantaged group. He further contends, by referring to Section 12(1)(c) of Right of Children to Free and Compulsory Education Act, 2009 (in short "the RTE Act, 2009") that it is obligatory for all schools described in sub clause (iv) of Clause (n) of Section 2 Right of Children to Free & Compulsory Education Act, 2009 (2009 Act for brevity) to reserve 25% of the strength of Class I to be filled up by children belonging to weaker sections and disadvantaged group living in the neighborhood to provide free and compulsory education.

Prima facie, it appears that the provisions of Rule 7(4) of Punjab RTE Rule, 2011 is in the teeth of the Section 12(1)(c) of the RTE Act, 2009. It is settled by the principles of interpretation of statute that in case of conflict between statutory rules and the Act, the Act prevails.

In view of above, as an interim measure it is directed that all private unaided recognized schools satisfying the criteria laid down in sub clause (iv) of Clause (n) of Section

2 of 2009 Act shall reserve 25% of seats in Class I, to be filled up exclusively by children belonging to weaker sections and disadvantaged group living in the neighborhood of the school to provide free and compulsory education".

The functionaries of State of Punjab are directed to ensure compliance of this order for admission to 2025-26 session."

3. In compliance with the aforementioned orders Section 7(4) of Rights of-Children for Free and Compulsory Education Rules, 2011, has been omitted (copy attached).

4. Accordingly, all private unaided recognized schools satisfying the criteria laid down in sub clause (iv) of clause (n) of section 2 of the Right to Education Act, 2009 are required to reserve 25% of seats in Class I, to be filled exclusively by children belonging to weaker sections and disadvantaged group living in the neighborhood of the School to provide free and compulsory education.

5. The directions of the Hon'ble Court and amendment to Punjab Rights of-Children for Free and Compulsory Education Rules, 2011 be comminunicated to all such schools for compliance and implementation of the same be ensured w.e.f. academic session 2025-26.

6 This must be treated as Most Urgent.

Dated, Chandigarh
21-03-2025

Anindita Mitra I.A.S.
Secretary to Government of Punjab
Department of School Education

1/1059993/2025 No. SED-EDU7010/6/2023-4EDU7

Government of Punjab
Department of School Education
(Education 7 Branch)

Annexure R-1

NOTIFICATION

The 20th March, 2025

No. In exercise of the powers conferred by Section 38 of the Rights of Children to Free and Compulsory Education Act, 2009 (Central Act No. 35 of 2009), and all other powers enabling him in this behalf, the Governor of Punjab is pleased to make the following rules further to amend the Punjab Rights of Children to Free and Compulsory Education Rules, 2011, namely;

RULES

1. (1) These rules may be called the Punjab Right of Children to Free and Compulsory Education (Amendment), 2025.

   (2) They shall come into force on and with effect from the date of their publication in the Official Gazette.

2. In the Punjab Right of Children to Free and Compulsory Education Rules, 2011 Section 7 (4) shall be omitted.

ANINDITA MITRA
Secretary to Government of Punjab
Department of School Education